

функції державною спеціалізованої установи, що не залежить від форми власності займаних приміщень. Отже, наведена вище позиція окремих судів щодо невідповідності статусу територіальних бюро СМЕ положення ст. 7 Закону «Про судову експертизу» є помилковою;

– Наказ № 1064 від 13.05.2019 «Про затвердження Змін до Переліку закладів охорони здоров'я» в якому зазначено, що відповідно до ст. 3 «Основ законодавства України про охорону здоров'я», ст. 7 Закону України «Про судову експертизу», ст. 1 Закону України «Про психіатричну допомогу», п. 8 «Положення про Міністерство охорони здоров'я України», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 року № 267, бюро СМЕ виключені з переліку закладів охорони здоров'я [3].

Таким чином, аналізуючи все вищенаведене, можна стверджувати про те, що на теперішній час діяльність бюро судово-медичних експертиз, які перебувають у комунальній формі власності, ніяким чином не суперечить вимогам ст. 7 Закону України «Про судову експертизу» щодо суб'єктів судово-медичної експертної діяльності.

Список використаних джерел

1. Про судову експертизу: Закон України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 28 із змінами і доповненнями, внесеними законами України (Документ 4038-ХІІ, чинний, поточна редакція – Редакція від 01.01.2019, підстава – 2629-VIII).

2. Наказ № 6 «Про розвиток та вдосконалення судово-медичної служби України» від 17.01.1995 р., зареєстрований Міністерством юстиції України 26.07.1995 р за № 248/784.

3. Наказ № 1064 від 13.05.2019 «Про затвердження Змін до Переліку закладів охорони здоров'я».

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.11.1991 № 311 («Про розмежування державного майна України між загальнодержавною (республіканською) власністю і власністю адміністративно-територіальних одиниць (комунальною власністю)»).

5. Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.05.2004 року № 97.

6. Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 30.09.2011 року № 8 «Про узагальнення судової практики про застосування судами кримінально-процесуального законодавства при призначенні судових експертиз і використання їх висновків у кримінальному судочинстві».

Іваницький Сергій Олександрович,
завідувач сектору трасологічних
досліджень відділу криміналістичних

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ СПРАВНОСТІ ЗАМКІВ (ЦИЛІНДРОВИХ МЕХАНІЗМІВ ЗАМКІВ) В РАЗІ ВИЯВЛЕННЯ В НИХ СТОРОННІХ ПРЕДМЕТІВ

За останні роки збільшилась кількість тієї категорії злочинів, скоєння яких пов'язане з кримінальним зломом та відкриттям замків. При розслідуванні таких злочинів велику роль відіграє експертиза замків [1, 335].

Під час проведення оглядів місць подій спеціалістами - криміналістами нерідко вилучаються замки з циліндровими механізмами або самі циліндрові механізми замків та ключі до них.

При призначенні судових експертиз за цими об'єктами перед судовими експертами ініціатори досліджень виносять ряд запитань, одними з яких є: «Чи в справному стані знаходиться замок?» або «Чи в справному стані знаходиться циліндровий механізм замка?»; «Чи відмикався замок відмичкою, підібраним або підробленим ключем?» або «Чи відмикався циліндровий механізм замка відмичкою, підібраним або підробленим ключем?».

При вирішенні подібних запитань перед судовими експертами виникає ряд складнощів.

Так, згідно з п.1.11.5. Оцінка результатів проведеного дослідження і формулювання висновку експерта Методики трасологічного дослідження замків. Експертна спеціальність 4.2 «Дослідження знарядь, агрегатів, інструментів і залишених ними слідів, ідентифікація цілого за частинами» (далі – Методика), встановлення справності замка та причин несправності, якщо вони є, можливо у разі наявності ключа до замка, що досліджується. Замок може бути визнаний справним у разі одночасної наявності наступних умов:

- вільно відмикається і замикається, тобто відповідні його деталі рухливі і механізм забезпечує їх переміщення, яке пов'язане з відмиканням і замиканням;

- не має дефектів, які б негативно впливали на надійність його роботи, що передбачена конструкцією механізму [2].

При цьому, згідно з п.1.11.3. Експертний експеримент Методики: “У циліндрових замках дія ключа або відмички перевіряється безпосереднім оглядом у розібраному вигляді, а також за допомогою просвічування рентгенівськими променями в зібраному вигляді”.

Таким чином, перевірка справності замків (циліндрових механізмів замків) при їх дослідженні, згідно зазначених положень Методики, повинна проводитись у розібраному виді, адже мала вірогідність того, що в

спеціалізованих трасологічних лабораторіях науково-дослідних експертно-криміналістичних центрів наявні пристрої для просвічування рентгенівськими променями замків (циліндрових механізмів замків) у зібраному вигляді.

В той же час, при проведенні подібних досліджень, зокрема при розбиранні замків (циліндрових механізмів замків), у шпарині циліндру судовий експерт може виявити ряд сторонніх предметів, а саме: з металу, деревини, паперу, полімерного матеріалу, фольги тощо.

Виявлені предмети можуть знаходитись на будь-якій ділянці ключової шпарини: по всій її глибині (на початку (біля лицевої частини), в середній частині або ближче до повідка ригелю).

Відповідно, не завжди їх можна виявити в ході огляду замка (циліндрового механізму замка) у зібраному стані.

Однак, якщо сторонні предмети у замковій шпарині все ж таки візуально проглядаються, то в даному випадку, на наш погляд, слід вважати замок (циліндровий механізм замка) несправним. Якщо, сторонні предмети візуально виявити не вдається, то в такій ситуації перед судовими експертами виникають певні складнощі у формулюванні висновків. Вони обумовлені тим, що перевірити справність замка (циліндрового механізму замка), а саме: дію ключа щодо відмикання і замикання, судові експерти, згідно Методики, не можуть, тому що при досиланні стрижня штатного ключа у замкову шпарину циліндру можна порушити слідову інформацію, яку могли залишити сторонні предмети під час відмикання (а, іноді, також і замикання) даного виду замка (циліндрового механізму замка).

Видається, без проведення експерименту, судовий експерт не може напевне встановити, чи перешкоджають дії штатного ключа виявлені в шпарині циліндру сторонні предмети, а саме: повному його введенню в шпарину циліндру, так само, як не може встановити, чи не спричинили ці сторонні предмети дефекти, які б впливали на надійність роботи замка (циліндрового механізму замка) (наприклад, блокування дії штифтів).

Отже, якщо замок (циліндровий механізм) перебуває в розібраному вигляді судовий експерт позбавлений можливості провести повноцінний експеримент з метою констатувати факт його справності, в той же час у зібраному вигляді судовому експерту заборонено проводити такий експеримент.

Таким чином, на наш погляд, в будь-якому випадку виявлення сторонніх предметів в шпарині циліндру замка (циліндрового механізму замка), пропонуємо вважати їх несправними.

Список використаних джерел

1. Якименко Р. В. Щодо важливості етапу порівняльного дослідження конформних слідів на деталях механічних сувальдних замків /Р.В. Якименко// Криміналістика і судова експертиза: міжвідом. наук.-метод.зб., присвяч. 105-річчю заснування судової експертизи в Україні

/Київський НДІ судових експертиз; редкол.: О. Г. Рувін (голов. ред.) та ін. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2018. – Вип. 63, ч. 1. – С.335 – 347.

2. Методика трасологічного дослідження замків. Експертна спеціальність 4.2 «Дослідження знарядь, агрегатів, інструментів і залишених ними слідів, ідентифікація цілого за частинами» / [укл. Коструб А. М., Грищенко О. В., Щирба Д. Є., Іваник С. І., Чашницька Т. Г.]. – К. : ДНДЕКЦ МВС України, 2015. – 41 с.

Канюка Олена Юрївна,
завідувач сектору біологічних
досліджень та обліку Полтавського
науково-дослідного експертно-
криміналістичного центру МВС

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАЛУЧЕННЯ ПОНЯТИХ ПРИ ОГЛЯДІ МІСЦЯ ПОДІЇ

На сьогодні в Україні навколо поняття «поняті» є чималі дискусії стосовно їх процесуального статусу, правових та організаційних засад участі у досудовому розслідуванні [1]. Проте в сучасному КПК України посилилося значення понятих у кримінальному провадженні. Відповідно до п. 7 ст. 223 КПК України «Слідчий, прокурор зобов'язаний запросити не менше двох незаінтересованих осіб (понятих) для пред'явлення особи, трупа чи речі для впізнання, огляду трупа, в тому числі пов'язаного з ексгумацією, слідчого експерименту, освідкування особи. Винятками є випадки застосування безперервного відеозапису ходу проведення відповідної слідчої (розшукової) дії. Поняті можуть бути запрошені для участі в інших процесуальних діях, якщо слідчий, прокурор вважатиме це за доцільне. Обшук або огляд житла чи іншого володіння особи, обшук особи здійснюються з обов'язковою участю не менше двох понятих незалежно від застосування технічних засобів фіксування відповідної слідчої (розшукової) дії. Понятими не можуть бути потерпілий, родичі підозрюваного, обвинуваченого і потерпілого, працівники правоохоронних органів, а також особи, заінтересовані в результатах кримінального провадження. Зазначені особи можуть бути допитані під час судового розгляду як свідки проведення відповідної слідчої (розшукової) дії.» [2]

Варто зазначити, якщо вимоги щодо понятих невиконані, то проведений огляд місця події є нелегітимним й його результати утрачають своє доказове значення. Таким чином, при організації огляду місця події виникають ряд ускладнень стосовно понятих.

Не всі громадяни, які можуть бути понятими відповідно до ст. 223 КПК, готові: